

שני סדרי קיום שהם אחד
 הרב מואיז נבון

ויקרא פרק כג ... (ה) בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח ליקוק: (ו) ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליקוק שבעת ימים מצות תאכלו: (ז) ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו: (ח) והקרבתם אשה ליקוק שבעת ימים השביעי מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו: פ
 (ט) וידבר יקוק אל משה לאמר: (י) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם **כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן:** (יא) והניף את העמר לפני יקוק לרצונכם **ממחרת השבת** יניפנו הכהן: ... ס (טו) וספרתם לכם **ממחרת השבת** מיום הביאתכם את עמר התנופה **שבע שבתות** תמימות תהיינה: (טז) **עד ממחרת השבת השביעת** תספרו **חמשים** יום והקרבתם מנחה חדשה ליקוק: ... (כא) וקראתם בעצם היום הזה **מקרא קדש** ... ס

משנה מסכת מנחות פרק י

... הביתוסים שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יום טוב:

רמב"ם על משנה מסכת מנחות פרק י משנה ג

אמר ה' בעומר "**ממחרת השבת**" יניפנו הכהן" וענין צדוק וביתוס כבר בארתיו בתחלת אבות,

אבות א:ג - אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר

אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם:

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק א משנה ג

... ואמר זה החסיד [אנטיגנוס], שאתם לא תעבדו את ה' על תנאי שייטיב לכם ויגמלכם חסד, ותקו לגמול ותעבדו בעבורו, אלא עבדוהו כעבדים שאינם מקווים לחסד ולא להטבה, רצה בזה: שיהיו עובדים מאהבה, כמו שבארנו בעשירי מסנהדרין. ועם זה לא פטרם מן היראה, ואמר: ועם היותכם עובדין מאהבה, אל תניחו היראה לגמרי, ויהא מורא שמים עליכם, ...

והיו לזה החכם שני תלמידים, שם האחד צדוק ושם האחר ביתוס, וכאשר שמעוהו שאמר זה המאמר, יצאו מלפניו, ואמר אחד מהם לשני: הנה הרב כבר באר בפירוש שאין שם שכר ולא עונש, ואין שם תקוה כלל, כי לא הבינו כוונתו עליו השלום. ונתחברו זה לזה, ופרשו מן התורה. והתקבצה לזה כת ולזה כת, יקראום החכמים צדוקין וביתוסיין. והיות שלא יכלו לקבץ קהילות לפי מה שהגיע להם מן האמונה - כי זאת האמונה הרעה תפריד הנקבצים, כל שכן שלא תקבץ הנפרדים - הלכו אחר אימות הדבר אשר לא יכלו להכזיבו אצל ההמון, ולו הוציאו אותו מפיהם היו נהרגים, רצוני לומר: נוסח התורה, וצייר כל אחד מהם בלב סיעתו שהוא מאמין בנוסח התורה, וחולק על הקבלה, ושהיא קבלה בלתי נכונה. וזה כדי שיפלו מהם כל ההלכות המקובלות והגזרות והתקנות, הואיל ולא יכלו לדחות הכל, הכתוב והמקובל. ויתרחב להם גם כן הפתח לפירוש, לפי שכאשר חזר הפירוש אל בחירתו - יקל במה שירצה ויחמיר במה שירצה לפי מטרותו, הואיל ואינו מאמין בעיקר כולו, ...

והם סוברים כי שבת האמורה כאן שבת בראשית, ותהיה קצירת העומר ביום ראשון והקרבתו ביום ראשון דוקא כפי שעד היום היא שיטת הכותים והמינים, ובא בקבלה כי אמרו **כאן ממחרת השבת שהוא מחרת יום טוב**, ושבמוצאי יום טוב הראשון של פסח תהיה הנפת העומר, ואמר וספרתם לכם ממחרת השבת וכו' שבע שבתות תמימות תהיינה, ולא תהיינה תמימות אלא אם יתחיל לספור מתחלת הלילה, לפי שראשית היום מתחלת לילו, ואמר מהחל חרמש בקמה תחל לספור, מלמד שקצירת העומר בלילה כמו שבא לנו בקבלה.

~ לקשר בין פסח לעצרת ~

רמב"ן ויקרא פרק כג פסוק לו - [ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה ליקוק] **עצרת הוא** - ... "עצרת היא", כי שם נעצר הכל. וצוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא **יום מתן תורה** שהראם בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש. ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות **עצרת**, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן.

ספר החינוך מצוה שו - ... משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה, ... וענין גדול הוא להם, **יותר מן החירות מעבדות**, ... ומפני כן, ... נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו ...

~ שני סדרי קיום ~

ויקרא פרק כג ... (ה) בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח ליקוק: (ו) ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליקוק שבעת ימים מצות תאכלו: (ז) ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו: (ח) והקרבתם אשה ליקוק שבעת ימים ביום השביעי מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו: ט (ט) וידבר יקוק אל משה לאמר: (י) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן:

~ "חג המצות" קיום ~

R. Soloveitchik, Festival of Freedom, p.164-5

The Festival of Matzot represents the transcendental order in Jewish history... The greatest experience of Passover ... is the great awe accompanying the numinous experience of the God-man rendezvous. ... Our nation was born through the great and wondrous, awe-inspiring, and irresistibly fascinating experience of divine revelation. ... It was not only the birth of the nation that took place in a transcendental dimension. There have been periods in our history during which everyone recognized God's presence in a historical event...

At times, the glorious event of what we call the transcendental order expresses itself not through a genuine revelational experience ... but in an illumined existence. At times, both for the individual and for the community, to live is a great joy; there is no perplexity; dreams come true; aspirations are fulfilled; one feels that life makes sense and is replete with purposiveness.

The characteristic of this holiday is the revolutionary character of its events. Everything happens instantly; there is neither waiting nor gradual motion.

~ "עומר" קיום ~

R. Soloveitchik, Festival of Freedom, p.166-7

However, the transcendental experience comes to a stop; it does not continue forever. God wills man to live, exist, and work in the dimension of the natural and the orderly. ... Man finds himself facing a cynical environment; he is lost, ignorant of both purpose and direction. Events are sometimes unfriendly. Life is full of absurdities and contradictions. He experiences no revelation, no prophecy, no direct contact with God. When orders change, what is man supposed to do? ... How is it possible to be committed to the Sinai covenant, to the tradition of Abraham, if we are on the threshold of a new land, surrounded on all sides by enemies? How can man observe all the laws of the Torah concerning agriculture ... without sustenance for his household? This is exactly the problem with which the Torah is concerned when it tells us about the omer. ... with the **arrival in the Promised Land**, the order will change. The manna will stop coming down, the Jew will have to till, plant, water, reap. ... Is it possible to live as Jew in the natural dimension of history? ... The Torah devotes a whole section to this problem.

Even in the midst of the natural order, the Jew will take the first sheaf of the harvest, no matter how little he will have for himself, and bring it to the priest, who will lift up the sheaf. ...

That is why the omer is separated from the Passover ... the two represent opposite historical orders. That is also why the Torah introduced the unique term *mi-maharat ha-Shabbat*

~ ממחרת השבת וממחרת החג / הטבעי והעל-טבעי ~

תהלים פרק קכז, א שיר הפעלות בשוב יקוק את־שיבת ציון היינו כחלמים :

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד א

ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר [יחזקאל ל"ו ח]: ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבן לבוא: **רש"י** - כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגולה יותר.

ירמיהו פרק לג (י) כה אמר יקוק עוד ישמע במקום הזה אשר אתם אמרים חרב הוא מאין אדם ומאין בהמה בערי יהודה ובחצות ירושלים הנשמות מאין אדם ומאין יושב ומאין בהמה: (יא) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול פלה קול אמרים הודו את־יקוק צבאות כי טוב יקוק כילעולם חסדו מבאים תודה בית יקוק כִּי־אָשִׁיב אֶת־שְׁבוֹת־הָאָרֶץ כְּבְרָאשְׁנָה אָמַר יְקוֹק: ס (יב) כֹּה־אָמַר יְקוֹק צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בְּמִקוֹם הַזֶּה הַחֵרֶב מֵאִי־אָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־עֲרִיּוֹ נֹה רְעִים מְרַבְּצִים צֶאֱן: (יג) בְּעָרֵי הַחֵרֶב בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנִּגְבַּ וּבְאֶרֶץ בְּנִמְן וּבְסִבְיָי וּרְוִשְׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עַד תַּעֲבֹרְנָה הַצֶּאֱן עַל־יְדֵי מוֹנֶה אָמַר יְקוֹק: ס

רמב"ן שמות פרק יג

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, ...